

Príklady dobrej praxe – výber

Príklad do dobrej praxe		
Inštitucionálne dáta	Univerzita	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra sociálnej práce https://www.pdf.umb.sk/katedry/katedra-socialnej-prace/
	Študijný program	Bakalársky, sociálna práca
	Partner v komunite	Dom pre núdznych – Diecézna charita Banská Bystrica http://charitabb.sk/dom-pre-nudznych/ Špecializované zariadenie KOTVA Brezno https://szkotva.sk OZ Nádej deťom Banská Bystrica http://www.nadejdetom.sk/ Centrum pre deti a rodiny s resocializačným programom NÁVRAT – RDZO Kráľová Zvolen http://www.navrat-rdzo.eu/ Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb SENIUM Banská Bystrica http://www.senium.org/ Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Slovenská Ľupča http://www.seniordom.sk/ Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb LUNA Brezno http://www.ddluna.sk/
	Dosah	Lokálny a regionálny

	Zdroje pre realizáciu	
	Typ vzťahu s medzi partnerom a univerzitou	Formálny
Informácie o kurze	Názov kurzu	Sociálna prevencia
	ECTS kredity	4
	Obdobie implementácie	3. rok (od 2017/2018)
	Počet rokov skúseností učiteľa/učiteľky	-
	Krátka sumarizácia kurzu	Prevenca všeobecne - terminológia. Charakteristika sociálnej prevencie. Sociálna prevencia z hľadiska interdisciplinárnosti. Úrovne a základné funkcie sociálnej prevencie. Formy sociálnej prevencie. Účastníci sociálnej prevencie - klient, sociálny pracovník a ďalší odborníci. Inštitúcie zaoberajúce sa sociálnou prevenciou, charakteristika ich práce, metódy použité v organizácii, spôsob zaobchádzania s klientom, personál, pracovná náplň sociálneho pracovníka. Kľúčové oblasti sociálnej prevencie. Možnosti a limity sociálnej práce na rôznych úrovniach sociálnej prevencie.
	Hlavné ciele kurzu	Študenti majú vedomosti z požadovanej terminológie a vedia definovať sociálnu prevenciu a jej špecifikácie z hľadiska interdisciplinarity; porozumieť konceptu sociálnej prevencie v Slovenskej republike, ktorý vytvára legislatívny a inštitucionálny rámec pre vykonávanie sociálnej práce v prevencii rizikového správania; dokáže získané vedomosti aplikovať pri navrhovaní vhodných metód sociálnej prevencie.
	Metódy angažovania študentov a študentiek	Priama práca s klientmi sociálnej práce

	Metódy posudzovania	Sebareflexia študentov a študentiek, správa z aktivít
	Spôsob angažovania partnera v komunite	Tvorba aktivít v spolupráci so študentmi a študentkami, mentoring študentov a študentiek
	Metódy evalvácie participácie partnera	-
	Využívanie pokročilých technológií v kurze	Nie
	Udržateľnosť a pokračovanie projektu	Spolupráca pokračuje
“Livestream” Dáta	Výroky študentov a študentiek	Študenti si uvedomili, že aktivity im umožňujú priblížiť sa ku klientom sociálnej práce, získať špecifické zručnosti a vytvoriť priestor pre uplatnenie teoretických vedomostí v praxi. Tiež to, že aktivity v rámci proces service-learningu sú pre klientov veľmi užitočné. Študenti sa aktívne podieľajú na uspokojovaní ich potrieb alebo riešení ich problémov. Všetky tieto skutočnosti sú pre študentov veľmi motivujúcim faktorom pre absolvovanie kurzu týmto spôsobom. Niektorí z nich po ukončení tohto kurzu zostanú v kontakte s klientmi.

Príklad do dobrej praxe

Inštitucionálne dáta	Univerzita	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra sociálnej práce
-----------------------------	-------------------	---

		https://www.pdf.umb.sk/katedry/katedra-socialnej-prace/
	Študijný program	Bakalársky, sociálna práca a psychológia
	Partner v komunite	<p>Hra o planétu je jedným z výstupov konzorciálneho projektu „Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania“. Partnermi v projekte boli: Človek v ohrození, n. o. (hlavný partner), PDCS, n. o., CEEV Živica, n. o., Pedagogická fakulta UMB. Projekt bol financovaný Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS), ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.</p> <p>Partneri projektu v komunite:</p> <p>Domov sociálnych služieb, Ladomerská Vieska – poskytuje sociálne služby dospelým, zdravotne postihnutým občanom s duševnými poruchami a poruchami správania celoročnou formou pobytu. Poskytuje aj ďalšie činnosti ako je sociálne poradenstvo, záujmová činnosť, kultúrna činnosť, rozvoj pracovných zručností a rekreačná činnosť. Web: http://www.dsslvieska.sk/index.php</p> <p>Komunitné centrum Fončorda, Banská Bystrica Podpora pozitívneho občianskeho aktivizmu, univerzálny priestor pre všetkých, ktorý sa chcú realizovať, dobrovoľníctvo v praxi, organizovanie a koordinovanie komunitných podujatí a projektov, pomoc pri riešení problémov v sídliskových komunitách v Meste Banská Bystrica, integrácia zdravotne znevýhodnených ľudí, odstraňovanie medzigeneračných a sociálnych bariér, spolupráca, dialóg, sieťovanie a tvorba komunitných partnerstiev a spoločenstiev. Web: https://www.facebook.com/pg/Komunitné-centrum-Fončorda-1488835538045016/about/?ref=page_internal</p> <p>Diecézna katolícka charita, Dom pre núdznych, Banská Bystrica Dom pre núdznych (DPN) je ústavné zariadenie pre bezdomovcov s kapacitou 10 lôžok, ktoré zriadila Diecézna charita a nachádza sa v objekte CHSC pod správou jednej</p>

		vedúcej a 4 zamestnanci. Centrum poskytuje sociálne a informatívne poradenstvo týkajúce sa vybavovania rôznych žiadostí klienta. Najkomplikovanejšia je pomoc pri riešení zdravotných ťažkostí klientov z terénu. web: http://charitabb.sk/dom-pre-nudznych/
	Dosah	Local work with community
	Zdroje pre realizáciu	Hra o planétu je jedným z výstupov konzorciálneho projektu „Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania“. Partnermi v projekte boli: Človek v ohrození, n. o. (hlavný partner), PDCS, n. o., CEEV Živica, n. o., Pedagogická fakulta UMB. Projekt bol fi nancovaný Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS), ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.
	Typ vzťahu s medzi partnerom a univerzitou	Formal and contracts signed: Človek v ohrození, n. o. (hlavný partner) Non- formal: Partners of Service learning project
Informácie o kurze	Názov kurzu	Hra o planétu
	ECTS kredity	3 kredity
	Obdobie implementácie	2018/2019
	Počet rokov skúseností učiteľa/učiteľky	PhDr. Katarína Kurčíková, PhD. - 5 rokov PhDr. Lucia Galková, PhD. - 4 roky Mgr. Janka Šolcová, PhD. - 7 rokov

Krátka sumarizácia kurzu

Pri projekte Hra o planétu sme vychádzali z podmienok, v ktorých sa nachádza súčasná spoločnosť. Výrazné globálne problémy týkajúce sa lokalít chudobného Juhu i bohatého Severu spôsobujú, že začíname fungovať v komplikovanom svetovom kolobehu. V takejto situácii dramaticky rastie poslanie formálneho i neformálneho vzdelávania ako celoživotného procesu formovania človeka. Vzdelávame sa o rozmanitých krajinách sveta, ich hlavných mestách a nerastnom bohatstve, ale nevnímame kontext kultúrneho, duchovného a nemateriálneho bohatstva. Nevidíme to, ako dnešný človek na strednom Slovensku ovplyvňuje krajiny a ľudí na opačnej strane zemegule. Zabúdame na to, že disponujeme s obmedzenými zdrojmi našej planéty. Osobná zodpovednosť za budúcnosť našej planéty je na každom z nás. Ak chceme, aby sa situácia zmenila, je potrebné si uvedomiť, že parciálne riešenia existujú, a poukázať na ne môžeme hlavne tým, že globálne témy sprostredkujeme ľudskejším a citlivejším spôsobom. Dôležitým bodom v tomto procese je pochopenie vzťahu človek – človek a človek – zem. Prostredníctvom projektu sme chceli poukázať na to, akú hodnotu má pochopenie významu vzdelania a vzdelávania o globálnych témach v akomkoľvek veku. Preto sme sa rozhodli realizovať výučbu počas jedného akademického roka na predmetoch Hra o planétu 1 a Hra o planétu 2. Študenti a študentky neboli v tomto procese len pasívnymi prijímateľmi vzdelávania, ale stali sa jeho aktívnymi spoluautorami. V rámci predmetu bolo našou víziou pozrieť sa prostredníctvom efektívneho učenia na niektoré témy globálneho vzdelávania. Jedným z cieľov predmetu bolo vytvoriť a zrealizovať service learningový mikroprojekt na vybranú tému globálneho vzdelávania. Snažili sme sa zamerať na kľúčové témy globálneho vzdelávania s ohľadom na profesie, na ktoré v jednotlivých študijných programoch na Pedagogickej fakulte UMB pripravujeme a ktoré ako vysokoškolské učiteľky považujeme za nevyhnutné začleniť do vysokoškolského vzdelávania. Mikroprojekty sa realizovali pod nasledovnými názvami:

Biozáhradka – Domov sociálnych služieb Ladomerská Vieska
 Ekodielničky – Komunitné centrum Fončorda
 Financie pre nefinančníkov – Diecézna katolícka charita, Dom pre núdznych

Hlavné ciele kurzu

Našou snahou bolo poukázať na rozmer prepojenosti a súvislosti pri daných témach a zamyslieť sa nad tým, ako vplýva každý z nás na tých ostatných a tiež na životné prostredie. Zároveň sme vytvárali priestor na diskusiu o tom, že nikto z nás nie je bez zodpovednosti .

Považujeme za dôležité, aby sa študenti a študentky Univerzity Mateja Bela vychovávali k aktívnemu občianstvu a tým prispievali k vytváraniu demokratickej a udržateľnej spoločnosti na miestnej i globálnej úrovni.

Hlavné ciele kurzu:

1. Porozumieť systémovej (globálnej) podstate sveta (zabezpečenie prostredníctvom teoretickej prípravy o globálnom vzdelávaní prostredníctvom aktivizujúcich a zážitkových metód)
2. Prijímať a rešpektovať aj iné pohľady na svet
3. Podporovať zručností študentov a študentiek, ktoré im umožnia zapojiť sa do života v rôznych spoločnostiach, kriticky rozmyšľať, odmietajú diskrimináciu, stereotypy a predsudky a oceňovať všetky ľudské bytosti ako rovnocenné.
4. Scitlivovať a formovať postoje študentov a študentiek k témam globálneho vzdelávania

Ciele service learningu:

1. Podporovať občiansku a komunitnú angažovanosť
2. Podporovať globálnu zodpovednosť – zodpovednosť za svoje konanie a za svet, ktorý ním ovplyvňujeme
3. Solidarita – solidarita s ľuďmi žijúcimi v ťažkých podmienkach a ochota im svojím konaním pomôcť
4. Participácia – aktívna a informovaná účasť na riešení problémov
5. Spolupráca – rozvíjať tímovú spoluprácu

Ciele mikroprojektov:

Biozáhradka – Domov sociálnych služieb Ladomerská Vieska

Myšlienka ako prepojiť sociálnu prácu so životným prostredím. Potreba pre klientov zariadenia bola nájsť vhodnú formu trávenia voľného času, zároveň aktivizácie, zmysluplných aktivít, ktoré by im pomohli v rozvoji zručností a schopností a zároveň v priestoroch areálu bola nevyužitá záhrada. Do plánovania a starostlivosti o záhradu a nezapojili len študentky, ale aj zamestnanci zariadenia a jej klienti. Mali tak možnosť hovoriť o rôznych ekologickejších možnostiach využiteľných v záhradách ako je odchytávanie vody, vypestovanie vlastných priesad s použitím zvyškov kávy a iné. Okrem rozvoja záhradníckych zručností, mali možnosť nielen vidieť, ale priamo sa podieľať na aktivizačných činnostiach pre klientov spolu so sociálnymi pracovníčkami.

Ciele:

1. Poskytnúť klientom miesto pre aktivizáciu, oddych a zmysluplné trávenie voľného času s využitím obnoviteľných zdrojov.
2. Práca v tíme
3. Rozvoj organizačných schopností
4. Využiť témy globálneho vzdelávania v praxi

Ekodielničky – Komunitné centrum Fončorda

Projekt Ekodielničky prepojiť záujem o tému životného prostredia a študijný odbor psychológia. Okrem dobrých komunikačných zručností, patrí do kompetencií psychológov aj rozvíjať kreativitu klientov. Počas mapovania potrieb študentky zistili, že veľa mladých ľudí pozná aktuálnu situáciu o stave globálnych problémov nielen na Slovensku. Zaujímavé bolo zistenie, že ľudia pre zlepšenie situácie nerobia žiadne kroky. Preto projekt zamerali na vzdelávanie sa v ekologických témach a zároveň výrobu ekokozmetiky.

Ciele:

1. Znižovanie produkcie odpadu a ekologické správanie sa
2. Práca v tíme
3. Rozvoj organizačných a komunikačných schopností
4. Využiť témy globálneho vzdelávania v praxi

Financie pre nefinančníkov – Diecézna katolícka charita, Dom pre núdnych

		<p>Projekt zameraný na prácu s ľuďmi bez domova, v konkrétnom zariadení sociálnych služieb. Potreba pre klientov zariadenia bola pomoc a poradenstvo v oblasti financií a uplatnenia sa na trhu práce. Cieľom projektu bolo rozvoj zručností v oblasti hospodárenia s financiami, a pomáhame s krokmi potrebnými pre uplatnenie sa na trhu práce. Okrem pomoci s tvorbou životopisu, hľadania pracovných ponúk, mali študenti a študentky zároveň možnosť vnímať, ako sú klienti vnímaní a ako na ne reagujú ďalší pomáhajúci profesionáli.</p> <p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zvýšiť finančnú gramotnosť ľudí, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii 2. Práca s predsudkami a stereotypmi voči ľuďom bez domova 2. Práca v tíme 3. Rozvoj organizačných a komunikačných schopností 4. Využiť témy globálneho vzdelávania v praxi
	<p>Metódy angažovania študentov a študentiek</p>	<p>Projektové učenie, buzzgroup, práca s mediálnymi výstupmi, diskusia, mapovanie, reflexia, prípadové štúdie, spätná väzba, storytellingová prednáška, písaný, online a kontaktný storytelling, metóda Živých kníh, supervízia, mentoring, práca s historickými dokumentami, obrazová projekcia, konzultácie.</p>
	<p>Metódy posudzovania</p>	<p>Spätná väzba, mentoring, reflexia</p>
	<p>Spôsob angažovania partnera v komunite</p>	<p>Biozáhradka – Domov sociálnych služieb Ladomerská Vieska – paticipovali na celom procese Ekodielničky – Komunitné centrum Fončorda – prijímatelia služby Financie pre nefinančníkov – Diecézna katolícka charita, Dom pre núdznych – prijímatelia služby</p>
	<p>Metódy evalvácie participácie partnera</p>	<p>Spätná väzba, reflexia,</p>

	<p>Využívanie pokročilých technológií v kurze</p>	<p>nie</p>
	<p>Udržateľnosť a pokračovanie projektu</p>	<p>V akademickom roku 2018/2019 boli projekty ukončené. Išlo o jednorázovú spoluprácu. Pokračovanie kurzu však prebieha aj v aktuálnom akademickom roku 2019/2020 s novými študentmi a študentkami. Študenti a študentky realizujú v letnom semestri 2020 nové mikroprojekty a spolupracujú s novými organizáciami (Service learningový mikroprojekt Budme lepší – Centrum pre deti a rodiny, Service learningový mikroprojekt Eko štart – Domov sociálnych služieb Slovenská Ľupča).</p>
<p>“Livestream” Dáta</p>	<p>Výroky študentov a študentiek</p>	<p>„Vzhľadom na náš študijný program ako študentky psychológie vnímame nedostatok praxe a praktickej činnosti s ľuďmi (keďže sme neučiteľský odbor), v našom štúdiu máme prax až v treťom ročníku. Dovtedy vnímame potrebu rozvíjať sa v komunikácii, najmä v nadviazaní prvého kontaktu a začatím komunikácie. Ďalšou témou, ktorú sme riešili, je tvorivosť, o ktorej sme sa teoreticky učili, ale vďaka realizácii mikroprojektu si môžeme nielen rozvinúť svoju tvorivosť, ale i sledovať tvorivosť u iných ľudí. Vzhľadom na predmet Hra o planétu vnímame, že nižšie identifikované potreby nám umožnia realizovať scitlivovanie a rozvíjať praktický prístup k téme globálnej situácie na individuálnej úrovni. Vzhľadom na potreby komunity sme realizovali prieskum medzi našimi spolužiakmi a spolužiakmi ohľadom informovanosti o ekologickej situácii našej planéty, náraste odpadu a znečistenia. Viac ako 80 % pozná aktuálnu problematickú situáciu (najmä z videí a facebookových statusov), ale nezapojili sa do znižovania, pretože nemajú konkrétnu zručnosť, ako začať. Taktiež uviedli, že aj keď sú informovaní, nedošlo k hlbšiemu zamysleniu sa či prediskutovaniu problému s inými. Chceli by sme sa prostredníctvom neformálnej atmosféry (výroba ekovýrobov) venovať rozhovorom so študentmi a študentkami o tejto téme a naučiť ich praktickým zručnostiam, ktoré by využili pri riešení lokálnych ekologických problémov. Vzhľadom k potrebám vysokej školy evidujeme záujem zo strany viacerých vyučujúcich o rozvoj aktivít v témach globálneho vzdelávania.“</p> <p>„Tento mikroprojekt mi priniesol mnoho nových skúseností a taktiež veľa úsmevných zážitkov. A dovolil mi, aby som si rozvinula aj svoje organizačné zručnosti, keďže som</p>

Výroky učiteľov a učiteliek

sa dostala do roly koordinátorky. A určite som si rozvinula aj zručnosť pre prácu s touto cieľovou skupinou.“

„V rámci tohto predmetu som získala a rozvinula si svoje komunikačné zručnosti , nielen so skupinou študentov a študentiek, ale aj so seniormi a seniorkami a detičkami s Aspergerovým syndrómom. Najprv som sa komunikácie bála, ale potom od stretnutia k stretnutiu mi to prišlo prirodzenejšie. Prinieslo mi to aj veľa zručností v oblasti ekovyrábania. Už si nemusím tieto výrobky kupovať, ale môžem si ich vyrobiť sama.“

„Tento predmet mi priniesol veľa nových poznatkov, najmä čo sa týka enviromentalistiky. Upozornil ma na to, ako by sme sa mali správať k prírode, a nesprávame sa. Naučila som sa aj, ako robiť osvetu o globálnych problémoch a znižovaní odpadu, ako posúvať tieto informácie, ale aj pomáhať reálnymi krokmi.“

„Globálne vzdelávanie je fenomén, ktorý by mal byť súčasťou slovenských škôl a univerzít. Musíme konštatovať, že v skutočnosti len pomaly preniká do ich povedomia. Nachádzame sa v štádiu, ktoré si vyžaduje produkciu nových mechanizmov a systémov (nielen vzdelávacích). A zamyslieť by sme sa mali predovšetkým nad tým, že nielen obsah vzdelávania je dôležitým parametrom každého výchovno-vzdelávacieho procesu.“

„Nato, aby vysoké školy úspešne plnili svoje poslanie, je dôležité nielen to, čo učíme, ale hlavne to, ako to učíme, kde to učíme, ako vzdelávanie organizujeme, aká je v školách klíma, ako formujeme zručnosti a postoje študentstva, aké sú vzťahy medzi pedagógmi, pedagogičkami a študentmi, študentkami navzájom a či skutočne pripravujeme budúcich pedagógov a pomáhajúcich profesionálov na existenciu v rozmanitom a rýchlo meniacom sa svete.“

„Predmet Hra o planétu pre všetkých, ktorí chcú vo vyučovacom procese na univerzite, ale aj v inom prostredí urobiť niečo viac nielen pre seba, ale aj pre našu planétu. Spoločnosť je tvorená ľuďmi, ktorí majú odlišné myslenie i presvedčenie, disponujú rozdielnou kvalitou vzdelania a rôznymi skúsenosťami. Súčasná spoločnosť nám ukazuje mnoho možností , ako sa učiť, poznávať svet a v neposlednom rade poznávať seba aj prostredníctvom vnímania jedinečnosti iných ľudí. “

Výroky partnerov v komunite

Nina Galanská: „Globálne vzdelávanie, alebo ešte lepšie globálne občianstvo, je jedinečné napriek stále rýchlejšie sa meniacemu svetu univerzálnosťou princípov a hodnôt, ktoré uplatňuje. Ak sa to ž pozrieme na budúcnosť v učení (sa), to, čo potrebujeme do vzdelávania viac a viac prinášať, nie sú informácie, ale porozumenie, zručnosti, postoje a hodnoty. No a tie sú práve jadrom globálneho občianstva. Aby sme vedeli reagovať na súčasné problémy sveta, potrebujeme mať vychované generácie „globálnych občanov“. Globálni občania poznajú seba, svoju rolu a rolu lokálnych komunít vo svete a rozumejú fungovaniu sveta, zároveň sú zodpovední, rešpektujúci a uplatňujúci princípy sociálnej spravodlivosti a rovnosti. Globálne občianstvo je v tomto prípade pre mňa každou jednou budúcou hodinou každého jedného predmetu od materskej po vysokú školu.“

Tina a Ondrej Gažovičovi: „Kritické myslenie je schopnosť posúdiť informácie, názory a postoje, s ktorými sa stretávame. Je to zručnosť našej mysle vyhodnotiť, nakoľko je informácia pravdivá či relevantná. K lepšiemu posúdeniu nových správ nám pomáhajú vedomosti, ktoré už máme. Zároveň je to pripravenosť priznať si vlastnú nevedomosť či dohľadať si chýbajúce informácie. V prípade iných názorov nám kritické myslenie pomáha odhaliť, na akých hodnotách sú postavené. Jeho súčasťou je aj formulovanie našich vlastných postojov a argumentov. Kritické myslenie je zručnosť, ktorá sa dá osvojiť, rozvíjať a človek sa v nej môže zlepšovať.“

Janette Maziniová Motlová: „Ak sa povie slovo ĽUDSKOSŤ, vidím za ňou ľudí, ktorí si uvedomujú, že byť prví nie je dôležité. Ľudí, ktorí si namiesto cesty víťazstva vyberú cestu človečiny. Ľudí, ktorí nezabúdajú na to, že vyzretosť spoločnosti sa vyznačuje tým, ako veľmi dokáže zmenšiť priepasť medzi tými, ktorí vedia a môžu, a medzi tými, ktorí nevedia alebo nemôžu. Ak dokážeme našich pedagógov a pomáhajúcich profesionálov vychovávať tak, aby si namiesto cesty súťaživosti vybrali cestu ľudskosti, som presvedčená, že tou cestou budú viesť aj svoje deti, žiakov, študentov aj kolegov. A potom môžeme o pár rokov hovoriť, že Slovensko je skutočne na ceste byť vyzretou krajinou. Krajinou, pre ktorú je dôležité vychovávať ľudí, za ktorými je cítiť najskôr úprimnú a silnú človečinu a až potom úspech z toho, čo všetko dosiahli.“

Výroky manažmentu univerzity

Lucia Rossová: „Životné prostredie je téma, ktorou ľudia bežne v živote nežijú. Avšak nielen v kontexte globálneho vzdelávania sa týka každého z nás. V dnešnej dobe v tejto téme vnímame najmä negatívny rozmer, a to nie je ľahké. Vidíme znečistené rieky, pociťujeme zmeny klímy aj vnímame, že odpad, ktorý tvoríme, sa zrejme niekde zázračne nerozplýva. Zároveň majú ľudia často pocit, že sami nič nezmeníme. Tu je dôležité nielen vnímanie globálnych súvislostí v jednotlivých oblastiach, ale tiež uvedomenie si vlastnej zodpovednosti. Ja sama som zodpovedná za svoje správanie a každodenným životom viem rozhodnúť, koľko odpadu vyprodukujem, ako naložím s pitnou vodou, ako sa dopravím do práce a čo nakúpim. Navyiac môžem svojimi rozhodnutiami inšpirovať ďalších. Viac ľudí môže vyvinúť väčší tlak zdola na spoločnosť, na rozhodovacie orgány. Kým budeme čakať na zázračné rozhodnutia zhora, môže byť neskoro. Sami síce nezmeníme celý svet, ale množstvom malých krôčikov vieme urobiť veľa. Nečakajme, kým príroda zmení svet za nás...“

Zuzana Labašová: „Na svete je nás už viac než 7,5 miliardy a toto číslo neustále rastie. Sme síce každý iný a jedinečný, ale spoločnú máme jednu kľúčovú vec – delíme sa o jeden priestor spoločnej planéty a zdroje vody, nerastných surovín a pôdy, ktoré nás živia. I keď si to v každodennom živote neuvedomujeme, sme neustále prepojení s miliónmi ľudí na všetkých kontinentoch sveta. Svojím každodenným spotrebiteľským správaním dávame najavo svoje hodnoty: záleží nám na kvalite, množstve odpadu či vplyve na životné prostredie, alebo je dôležitá iba nízka cena, aby sme si mohli toho kúpiť viac? Preto prevezmeme náš diel zodpovednosti a nezabúdajme na slová Gándhího: ‚Zem nám poskytuje dosť na naplnenie potrieb každého, ale nie dosť na naplnenie našej nenásytosti.‘ Pretože Zem máme len jednu a jej zdroje sú obmedzené.“

Lívia Nemcová: „Service learning vnímam ako edukačnú stratégiu, ktorá sa na Pedagogickej fakulte realizuje už niekoľko rokov prostredníctvom vybraných predmetov. Service learning umožňuje zažiť si prácu v tíme, v rôznych rolách, čo prináša zároveň aj osobnostné poznanie jednotlivých žiakov/študentov. Prehĺbuje vzťahy medzi učiteľom a žiakom/študentom a vnáša ľudskosť a neformálnu výučbu do

	<p>inak formálneho vzťahu/formálneho prostredia v školách alebo školských zariadeniach. Jej jedinečnosť vidím v tom, že ukazuje teóriu v praxi, resp. umožňuje pochopiť teoretické informácie cez reálnu praktickú skúsenosť a spoznať nových ľudí i rôzne prostredia (i špecifické). Zaradením tejto stratégie do vyučovacieho alebo výchovného procesu umožníme rozvoj špecifických zručností, napr. aj „soft skills“, ktoré sú potrebné pre budúce pracovné uplatnenie. V poslednom rade prináša aj zábavu, čo je silným motivačným faktorom pre všetkých, ktorí túto stratégiu implementujú, alebo sa na nej aktívne podieľajú, do vyučovacieho i výchovného procesu v školách i v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach.“</p>
Fotografie a videá	<p>https://www.youtube.com/watch?v=mSl0fmiGC1o&feature=youtu.be</p> <p>https://www.facebook.com/ksppfumb/posts/2096420907340847</p> <p>https://www.facebook.com/ksppfumb/posts/2106521209664150</p> <p>https://www.facebook.com/kkalamarova/posts/10156998214108679</p>
Sociálne siete	-
Referencie	<p>GALKOVÁ, L., KURČÍKOVÁ, K., ŠOLCOVÁ J. 2019. <i>Hra o planétu</i>. Banská Bystrica Belianum, 2019. ISBN978-80-557-1571-1</p>

Príklad do dobrej praxe

Inštitucionálne dáta	Univerzita	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky
	Študijný program	Magisterský program, Predškolská pedagogika
	Partner v komunite	Nízkoprahové komunitné centrum Kotvička
	Dosah	Lokálne
	Zdroje pre realizáciu	
	Typ vzťahu s medzi partnerom a univerzitou	Formálny, na základe zmluvy o spolupráci
Informácie o kurze	Názov kurzu	Semestrálny edukačný projekt
	ECTS kredity	5
	Obdobie implementácie	Od 2018/2019
	Počet rokov skúseností učiteľa/učiteľky	1

Krátka sumarizácia kurzu

Aktivity SL realizujeme v dvoch formách: ako súčasť existujúcich predmetov a ako formu praxe. Študenti druhého ročníka magisterského štúdia majú na ňu 2 semestre. Dozvedáme sa o stratégii SL a študentoch pripravujúcich aktivity na celý jeden semester. Kľúčom je prepojenie obsahu a požiadaviek existujúcich predmetov na prácu v komunite. Zamerali sme sa na tri predmety, stručne opíšeme ich obsah.

Vzdelávanie detí so špecifickými vzdelávacími potrebami 1 a vzdelávanie detí so špecifickými vzdelávacími potrebami 2:

V prvom predmete sa venujeme problematike plánovania, realizácie a hodnotenia pedagogickej intervencie vo vzťahu k deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou. V druhom predmete sme sa zamerali na deti so špecifickými príznakmi v správaní a konaní, ktoré súvisia s oslabením kognitívneho vývoja (až na úroveň mentálneho postihnutia). Na druhej strane sme sa zamerali na nadané deti (nielen intelektuálne, ale aj umelecké, športové, praktické). Cieľom je identifikovať, ponúkať a realizovať pedagogické služby vo forme pravidelnej, časovo obmedzenej intervencie / práce s deťmi predškolského veku, najmä s tými, ktoré nenavštevujú bežnú materskú školu.

Semestrálny vzdelávací projekt:

Predmet je zameraný na realizáciu pedagogickej intervencie v súlade s koncepciou inkluzívneho vzdelávania v najširšom slova zmysle. Venujeme pozornosť hodnotovým pilierom ako ľudská dôstojnosť, trpezlivosť a spravodlivosť. Projekt sa realizuje v úzkej súvislosti s obsahom vzdelávania v študijnom programe, najmä s vyššie uvedenými predmetmi. Cieľom je implementovať zmysluplnú a kvalitnú podporu a pomoc s charakterom pedagogickej intervencie (s prioritou na cieľovú skupinu detí v predškolskom veku) s integráciou získaných vedomostí, zručností a postojov počas celého štúdia.

Hlavné ciele kurzu

Ciele konkrétneho projektu Service Learning „Dobrovoľníctvo v nízkoprahovom centre KOTVIČKA“ boli:

- odbúravanie komunikačných bariér s ohľadom na budúcu socializáciu detí

		<ul style="list-style-type: none"> • zdokonaľovanie sociálnych zručností detí • príprava na vstup do materskej školy • zlepšenie spolupráce medzi deťmi • šírenie základných vedomostí detí • rozširovanie slovnej zásoby detí • zdokonaľovanie grafomotoriky detí
	Metódy angažovania študentov a študentiek	
	Metódy posudzovania	Štrukturovaná reflexia a prezentácia projektu
	Spôsob angažovania partnera v komunite	
	Metódy evalvácie participácie partnera	
	Využívanie pokročilých technológií v kurze	Áno – portfólium
	Udržateľnosť a pokračovanie projektu	Študenti pokračujú v kooperácii v ďalších rokoch.

“Livestream”
Dáta

Výroky študentov a študentiek

Čo sme sa naučili?

- Pracujte v tíme a snažte sa vyriešiť všetky druhy problémov. Organizovaním našich aktivít sme zažili pocit priateľstva alebo priateľstva. A ako zhodnotiť svoju prácu a poučiť sa od skúsenejšieho partnera.
- Pohotovo a komplexne reagovať na vznikajúce situácie a byť trpezlivý.
- Tvorivé aktivity tvorivo prispôbovať potrebám detí a podľa potreby ich meniť (zamerali sme sa napríklad na rozvoj komunikácie, výslovnosti, tvorivé činnosti s dôrazom na rozvoj jemnej motoriky a pod.). Práca s deťmi mimo materskej školy. Práca s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Rozvíjať kompetencie týkajúce sa administratívnych činností. Samostatnosť, zodpovednosť, ochota, pevná vôľa a pozitívna nálada ...

Príklad do dobrej praxe

Inštitucionálne dáta	Univerzita	Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky www.pdf.umb.sk
	Študijný program	Bc. odbor pedagogika - vychovávateľstvo
	Partner v komunite	Základná škola J. G. Tajovského, Gaštanová 12, 974 01 Banská Bystrica http://www.zsjgtbb.sk/sk
	Dosah	Realizácia edukačných výstupov k vybraným témam sexuálnej výchovy, vo všetkých ročníkoch druhého stupňa základnej školy.
	Zdroje pre realizáciu	Hlavným partnerom pri realizácii výstupov bolo vedenie školy a koordinátor sexuálnej výchovy na základnej škole, s ktorým boli dohodnutá forma spolupráce, témy a aj termíny výstupov a ďalšie materiálne/technické vybavenie potrebné pre realizáciu.
	Typ vzťahu s medzi partnerom a univerzitou	Medzi Pedagogickou fakultou a Základnou školou bola podpísaná oficiálna formálna dohoda o spolupráci pre výkon edukačnej činnosti.
Informácie o kurze	Názov kurzu	Sexual education (Education for marriage and parenthood)
	ECTS kredity	4 kredity
	Obdobie implementácie	Sexuálnu výchovu realizujem na univerzite 16 rokov, a posledných 8 rokov cez stratégiu service learning

	<p>Počet rokov skúseností učiteľa/učiteľky</p>	<p>8 rokov</p>
	<p>Krátka sumarizácia kurzu</p>	<p>Podstatou predmetu/kurzu je pripraviť budúcich pedagógov na implementáciu a realizáciu sexuálnej výchovy v školskom prostredí. Poznať obsah a vedieť o ňom primerane diskutovať v kontexte ľudských práv, reprodukčných a sexuálnych práv. Poznať a vedieť používať adekvátne metódy, formy práce. Na základe analýzy potrieb vedieť vybrať vhodnú tému, pripraviť na ňu prípravu na edukačnú činnosť a podľa nej viesť edukačný výstup v konkrétnej cieľovej skupine. Vedieť robiť reflexiu a hodnotenie vlastnej činnosti.</p>
	<p>Hlavné ciele kurzu</p>	<p>Ciele kurzu/predmetu - Poznať obsah sexuálnej výchovy a vedieť o ňom primerane diskutovať v kontexte ľudských práv, reprodukčných a sexuálnych práv. Poznať a vedieť používať adekvátne metódy, formy práce. Na základe analýzy potrieb vedieť vybrať vhodnú tému, pripraviť na ňu prípravu na edukačnú činnosť a podľa nej viesť edukačný výstup v konkrétnej cieľovej skupine. Vedieť robiť reflexiu a hodnotenie vlastnej činnosti.</p> <p>Ciele služby – rozvíjať u žiakov základných škôl etické aspekty budúceho partnerského, manželského a rodičovského života, v zmysle prevzatia optimálnej mužskej a ženskej roly. Rozvíjať komunikačné, sociálne a občianske kompetencie tým, že o vybraných témach majú žiaci v skupine možnosť diskutovať, argumentovať, robiť kompromisy.... Riešiť rôzne modelové situácie cez aktívne sociálne učenie.</p> <p>Prepojenie cieľov vzdelávania a služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v škole neexistuje nikto, kto by tému sexuálnej výchovy realizoval pravidelne, erudovane a pod. - týmto prístupom umožňujeme realizovať vybrané témy v konkrétnom ročníku - diskusie o rôznych témach, s dôrazom na ľudskoprávny rozmer - hľadanie nových tém pre ďalšie stretnutia.
	<p>Metódy angažovania študentov a študentiek</p>	<p>Mapovanie potrieb detí a mládeže v kontexte sexuálnej výchovy cez sociálne siete, médiá a cez rozhovory. Priama realizácia edukačných výstupov v školskej praxi.</p>

	<p>Metódy posudzovania</p>	<p>Rozbor edukačného výstupu po realizovaní výstupu – formou rozhovoru. Spätnoväzbový dotazník a sebareflexia ku koncu semestra - s odstupom času.</p>
	<p>Spôsob angažovania partnera v komunite</p>	<p>Z komunity sa do nášho projektu zapojil riaditeľ školy, ktorý schválil realizáciu edukačných výstupov. Koordinátorka výchovy k manželstvu a rodičovstvu, s ktorou bol vykomunikovaný obsah, rozsah a metodika. Poslednou a významnou zložkou boli všetci žiaci a žiačky druhého stupňa vybranej základnej školy.</p>
	<p>Metódy evalvácie participácie partnera</p>	<p>Prieme účasť koordinátorky na edukačných výstupov –v rozhovor Priame hodnotenie edukačných výstupov žiakmi a žiačkami po ukončení výstupov – písomne, symbolmi, slovne</p>
	<p>Využívanie pokročilých technológií v kurze</p>	<p>nie</p>
	<p>Udržateľnosť a pokračovanie projektu</p>	<p>Predmet/kurz trvá iba jeden semestre, ale v každom semestri vyučujem tento predmet, ale v rôznych študijných odboroch čo mi umožňuje pravidelne už tretí rok v tejto škole realizovať edukačné výstupy. Okrem základnej školy spolupracujeme už niekoľko rokov aj so školským internátom, kde tiež ale s inou študijnou skupinou realizujeme edukačné výstupy pre žiakov a žiačky stredných škôl. ide o dlhoročnú a pravidelnú spoluprácu. Záujem o sexuálnu výchovu zo strany škôl, školských zariadení, ale i napr. sociálnych zariadení rastie, no žiaľ tento záujem nedokážeme pokryť čo však môže byť predmetom nášho ďalšieho service learningového projektu.</p>
<p>“Livestream” Dáta</p>	<p>Výroky študentov a študentiek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spočiatku som sa veľmi bála, ale nakoniec to dopadlo veľmi dobre, žiaci na mňa veľmi dobre reagovali - naučila som sa ako používať v praxi rôzne metódy, formy - najhoršie to bolo s disciplínou, neustále sa rozprávali - naučila som sa o sebe, že viem spolupracovať v skupine, a viem viesť celý tím - asi by som nechcela pracovať s touto cieľovou skupinou, radšej so staršími/mladšími - mali sme málo času na realizáciu všetkých aktivít

	<p>Výroky učiteľov a učiteľiek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ja hodnotím túto dlhoročnú skúsenosť za prínos pre obe strany, pretože školy nevenujú pozornosť sexuálnej výchove, ktorá je tak potrebná, teda edukačnými aktivitami vyplňujeme medzeru, resp. dopĺňame služby o ktoré každým rokom stúpa záujem - pôvodne študenti realizovali edukačné výstupy len na pôde univerzity, v tzv. ideálnych podmienkach, s ideálnymi „žiakmi“, no až konkrétnou skúsenosťou s konkrétnou cieľovou skupinou, vhodné vybratie aktivít, metód, foriem, metodické spracovanie edukačných výstupov im ukázalo ako dokážu aplikovať všetky didaktické javy - skúsenosťou sami zistili, kde sú ich nedostatky – najčastejšie to bola disciplína, práca s hlasom, autoritatívny prístup...
	<p>Výroky partnerov v komunite</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komunity (učitelia, koordinátor, vedenie školy) hodnotia našu aktivitu ako veľmi dobrú, keďže majú skúsenosti aj s inými spolupracujúcimi pracoviskami (CPPPaP a iné) oceňujú, že sú to témy, ktorým sa tu nikto nevenuje
	<p>Výroky manažmentu univerzity</p>	
	<p>Fotografie a videá</p>	<p>V tomto prípade nerealizujeme fotodokumentáciu, kvôli GDPR, keďže ide o školské prostredie.</p>

Materiál bol vytvorený ako súčasť projektu Service learning vo vysokoškolskom vzdelávaní – podpora tretieho poslania univerzít a občianskej angažovanosti študentov a študentiek, akronym SLIHE.

Projekt je implementovaný Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici (Slovenská republika), Univerzitou Babes Bolyai (Rumunsko), Univerzitou Palackého v Olomouci (Česká republika), Univerzitou v Rijeke (Chorvátsko), Univerzitou pre ďalšie vzdelávanie v Kremse (Rakúsko), Katolíckou univerzitou Eichstatt – Ingolstadt (Nemecko) v spolupráci s asociovanými partnermi Centrum pre rozvoj service learningu v Latinskej Amerike (Argentína), Medzinárodnou asociáciou Open Interactive School Non (Bosna a Hercegovina) a podporený Európskou úniou v rámci programu Erasmus+ s číslom 2017-1-SK01-KA203-035352.

Podpora vypracovania tejto publikácie zo strany Európskej komisie nepredstavuje schválenie obsahu, ktorý odráža len názory autorov a autoriek. Komisia nemôže byť zodpovedná za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.